

Vergaderjaar 2009–2010

31 568

Staatkundig proces Nederlandse Antillen

Nr. 56

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 oktober 2009

Bijgevoegd ontvangt u de voortgangsrapportage inzake het staatkundige proces in de Nederlandse Antillen over de periode juni tot en met september 2009. Korthedshalve verwijs ik u naar de inhoud ervan, en naar de brief die als bijlage daarvan wordt meegezonden.¹

Ik stel u voor om de voortgangsrapportage te betrekken bij de behandeling van de begroting voor Koninkrijksrelaties (HIV), die is voorzien op 2 december aanstaande.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A. Th. B. Bijleveld-Schouten

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

EXTERNE VOORTGANGSRAPPORTAGE STAATKUNDIG PROCES NEDERLANDSE ANTILLEN OVER DE MAANDEN JUNI T/M SEPTEMBER 2009

BELANGRIJKSTE RISICO'S EN MAATREGELEN

Deze rapportage ziet op de risico's met betrekking tot de haalbaarheid en de inwerkingtreding van de nieuwe staatkundige structuur voor de Nederlandse Antillen op 10 oktober 2010. In onderstaande overzichten is de haalbaarheid van de verschillende onderdelen van het staatkundig proces aangegeven door middel van de kleurcoderingen groen tot en met rood.

Algemeen

Risico:

- Het land Nederlandse Antillen loopt wat de ontmanteling betreft achter op de planning. (Dit terwijl tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat een aantal taken voor Sint Maarten en de BES niet of nauwelijks meer worden uitgevoerd.) Dit blijkt onder andere uit het uitblijven van de aanbidding van een (rechts)positie in de nieuwe bestuurlijke organisatie die de landsambtenaren in eerste instantie uiterlijk 1 april jl. van het land Nederlandse Antillen hadden moeten ontvangen. Het land Nederlandse Antillen, Curaçao en St. Maarten koersen op de start van overdracht van taken in januari 2010 waarbij het nu de bedoeling is dat de ambtenaren die dan nog in dienst van het land Nederlandse Antillen zijn, per 1 januari 2010 op Curaçao eerst ter beschikking worden gesteld aan Curaçao (in diensttreding volgt dan per transitiedatum) en op St. Maarten reeds per 1 januari 2010 in dienst treden. Tot op heden heeft het land Nederlandse Antillen het protocol voor de overgang naar Nederland van landsambtenaren die wonen en werken op de BES-eilanden, nog niet willen tekenen. Dit geldt ook voor Bonaire. Het uitblijven van duidelijkheid bij het landspersoneel over hun overgang naar de nieuwe landen en naar Nederland is een risico voor het proces.
- Een aandachtspunt blijft in welk tempo en in welke omvang de decentralisatie per januari 2010 gaat verlopen. De landsverordening voor de decentralisatie van Landstaken wordt naar verwachting uiterlijk eind december goedgekeurd. Dan ook zal gestart kunnen worden. Echter, met de komende verkiezingen op 22 januari is het niet zeker dat deze decentralisatie door een nieuw te formeren kabinet van het land Nederlandse Antillen op een wijze zal of kan worden opgepakt, die leidt tot tijdige afronding van de decentralisatie.
- De regering van de Nederlandse Antillen heeft besloten de Statenverkiezingen van begin 2010 niet uit te stellen. Met het Land zijn afspraken gemaakt over de parlementaire behandeling van de voorliggende wet- en regelgeving ten behoeve van de transitie. Een behandeling die begin 2010 moet worden afgerond. De verkiezingen en de ontwikkelingen die hieruit voortkomen kunnen mogelijk tot vertraging in dit traject leiden.
- Tijdens de Politieke Stuurgroep Staatkundige Verandering van woensdag 30 september jl. is in vervolg op de conclusies van de politieke stuurgroep van 24 juni 2009 een datum voor de transitie vastgesteld: 10 oktober 2010. Deze transitiedatum is echter alleen aan de orde indien aan een aantal voorwaarden is voldaan. Zo zullen het Statuut, alle relevante Rijkswetgeving (met inbegrip van de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving), de wetgeving voor de nieuwe openbare lichamen BES en de Staatsregelingen en organieke wetten van de nieuwe landen moeten zijn afgerond. Tevens zal dan de algemene maatregel van rijksbestuur waarborging landstaken Curaçao en Sint Maarten gereed moeten zijn. Dit geldt ook voor de plannen van aanpak

voor de uitvoering van die taken die de landen op de dag van transitie nog niet volgens de afgesproken criteria kunnen verrichten.

- Thans leiden de politieke ontwikkelingen op Bonaire, waarbij het nieuwe bestuurscollege zich kritisch uitlaat over de verdere uitwerking van transitieafspraken en voornemens is een referendum te organiseren, tot zorgen over de voortvarendheid waarmee het proces kan worden afgerond. Met Saba en St Eustatius zijn reeds diverse afspraken gemaakt over en processen in gang gezet voor de overdracht van landstaken naar Nederland, de overgang van personeel en de toekomstige taakverdeling tussen Nederland en de openbare lichamen. Bonaire dreigt nu achterop te raken.

Maatregelen:

- De AMvRB waarborging landstaken Curaçao en Sint Maarten bedoelt te waarborgen dat de taken die Curaçao of Sint Maarten op de dag van transitie nog niet volgens de afgesproken criteria kunnen verrichten, toch naar behoren worden uitgevoerd op termijn zelfstandig kunnen worden verricht. Of en zo ja, voor welke taken dit geldt, moet blijken uit de afgesproken toetsing aan de criteria.
- Nederland blijft werken aan de overdracht van taken van het land Nederlandse Antillen naar Nederland ten behoeve van de BES-eilanden. De eerste taken – op het gebied van gezondheidszorg – zijn in september van dit jaar reeds overgedragen. Meerdere Nederlandse ministeries werken aan onderlinge regelingen met de Antilliaanse bewindspersonen om de overdracht van uitvoering van taken de komende maanden mogelijk te maken.
- Nederland zal blijven aandringen op het zo spoedig mogelijk verschaffen van helderheid aan het personeel. Als het land Nederlandse Antillen blijft weigeren het protocol voor de overgang van landsambtenaren (woonachtig en werkzaam op de BES-eilanden) naar Nederland te tekenen, dan zal Nederland overwegen rechtstreeks de betreffende landsambtenaren te benaderen, verzoeken om informatie over hun rechtspositie en een aanbieding doen voor indienstneming als Rijksambtenaar BES per transitiedatum.
- Het is van belang dat de nieuw te vormen landen een reële planning maken voor taakovername en de condities voor de overgang van personeel en financiële middelen. Een eerste stap in deze richting is gezet met de geplande aanstelling van kwartiermakers bij de nieuwe landen en afbouwmanagers bij het land Nederlandse Antillen.

Rechtshandhaving, rechtspleging en constitutionele zaken

Risico's:

- De voorstellen van de consensusrijkswetten Hof, OM, politie en Raad voor de rechtshandhaving zijn inmiddels ingediend bij de Tweede Kamer. Gelet op het feit dat het hierbij gaat om consensusrijkswetgeving¹, zal er gedurende het verdere wetgevingsproces overeenstemming moeten blijven bestaan over de inhoud van de wetsvoorstellen. De komende Statenverkiezingen kunnen het wetgevingsproces vertragen.
- Hiernaast is het van belang dat er politiek bestuurlijk commitment blijft voor de verbetertrajecten en er voldoende geld en capaciteit wordt ingezet voor voortvarende implementatie van de wetgeving en het uitvoeren van de verschillende verbetertrajecten (politie, Openbaar Ministerie, Gemeenschappelijk Hof van Justitie, Raad voor de rechtshandhaving, Gevangeniswezen en Vreemdelingenketen).

¹ De grondslag voor de rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie is voor Aruba niet artikel 38 Statuut (consensus) maar artikel 43 lid 2 Statuut (waarborgtaak Koninkrijk). Zie toelichting bij 8. Aruba.

Maatregel:

- Het Land Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten zullen zich moeten blijven inspannen om de benodigde verbetertrajecten op het

terrein van de rechtshandhaving uit te voeren. Nederland zal hierop aan blijven dringen en verleent hierbij ondersteuning.

Openbare financiën

Risico:

- Eind 2008 is een politiek akkoord bereikt tussen Curaçao en Sint Maarten over het monetair systeem. Er komt één gezamenlijke centrale bank. Beide toekomstige landen verankeren dit, alsmede de overige voor de financiële sector relevante regels inzake toezicht en integriteit, in eigen wetgeving (die door de Toetsingsadviescommissie zal worden getoetst). Er is door Curaçao en Sint Maarten nog geen aanvang gemaakt met de uitvoering van dit traject. Daarnaast is de besluitvorming over de valutakeuze nog niet afgerond.

Maatregelen:

- Het opzetten van een centrale bank, alsmede de daaraan gekoppelde wetgeving, maakt onderdeel uit van de Slotverklaring en is een voorwaarde voor het verkrijgen van landstatus voor Curaçao en Sint Maarten.

Transitie Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Risico:

- Met name de politieke situatie op Bonaire, gekoppeld aan het geplande referendum, kan gevolgen hebben voor het tempo van het staatkundig proces, waaronder de voorbereidingen voor de nieuwe status van Bonaire, Saba en Sint Eustatius.

Maatregelen:

- Nederland houdt zich aan de afgesproken planning voor het staatkundig proces. De voorbereidingen op Saba en Sint Eustatius gaan volgens plan door, voor Bonaire worden de ontwikkelingen nader afgewacht.

Opbouw Land Sint Maarten

Risico

- Het toetsingsproces loopt vertraging op vanwege het uitblijven van de aan Sint Maarten gevraagde ontwerpen van wetgeving die nog getoetst moet worden. De Het werk van de Toetsingsadviescommissie loopt daardoor vertraging op.
- Ofschoon Sint Maarten zich flinke inspanningen getroost, is het onwaarschijnlijk dat Sint Maarten op de transitiedatum alle vereiste instellingen om als land te kunnen functioneren gereed heeft.

Maatregelen

- Het is aan Sint Maarten om nu snel met de gevraagde ontwerpen van wetgeving te komen.
- Tijdens de Politieke Stuurgroep van 30 september zijn afspraken gemaakt over de aanpak voor die taken waarvan uit de toetsing blijkt dat de aanstaande landen deze nog onvoldoende kunnen uitvoeren op het moment van transitie. Deze aanpak is in een AMvRB vastgelegd.

Betekenis van de kleuren

- : Dit onderdeel zal waarschijnlijk worden afgerond in de loop van 2010. 😊
- : Dit onderdeel zal door de opgelopen vertraging mogelijk niet worden afgerond in de loop van 2010. 😞
- : Dit onderdeel zal waarschijnlijk niet worden afgerond in de loop van 2010. ☹️

1. RECHTSHANDHAVING, RECHTSPLEGING EN CONSTITUTIONELE ZAKEN

	😊
Doel	Vorbereiding van wet- en regelgeving en de implementatie van de afspraken in de Slotverklaring van 2 november 2006 ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none">• de onderdelen rechtspleging en rechtshandhaving;• constitutionele zaken, zoals de wijziging van het Statuut, overgangsbepalingen en de afbakening van land- en zeegebieden.
Verantwoordelijkheid	Gezamenlijk: Land Nederlandse Antillen, Sint Maarten, Curaçao en Nederland (mede namens de BES-eilanden)
Aandachtsgebieden stand van zaken	<ul style="list-style-type: none">■ <i>Gemeenschappelijk Hof van Justitie</i><ul style="list-style-type: none">• Deze conceptwetswet is in de RMR van 5 december 2008 behandeld en vervolgens aangeboden aan de Raad van State van het Koninkrijk. Op 11 maart 2009 heeft hij advies uitgebracht.• Het rijkswetvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer.• De AMvRB Rechtspositie Gemeenschappelijk Hof van Justitie en de AMvRB financiering Gemeenschappelijk Hof van Justitie zijn in voorbereiding. In de Politieke Stuurgroep van 26 maart is ingestemd met de uitwerking van de voorgestelde financieringsgrondslag. Over de AMvRB financiering Gemeenschappelijk Hof van Justitie is tijdens de Politieke Stuurgroep van 30 september jl. overeenstemming bereikt. De planning is dat deze regelgeving uiterlijk in het najaar van 2009 in ontwerp gereed is.• De implementatie van de consensusrijkswet Gemeenschappelijk Hof wordt door de staande organisatie van het Hof (met ondersteuning vanuit PVNA) voorbereid. Binnen het PVNA loopt reeds een verbetertraject waarin de implementatie van deze rijkswet wordt meegenomen. In de Politieke Stuurgroep van 26 maart is besloten al te gaan proefdraaien met het nieuwe financieringsmodel.Er zijn kwartiermakers door de verschillende entiteiten aangesteld die zich bezig gaan houden met het opzetten van de in de consensusrijkswet voorgestelde beheerraad.<p>Tot en met het moment van besluitvorming over indiening van het voorstel in de RMR kon over de inhoud van het voorstel geen overeenstemming worden bereikt met Aruba. Het voorstel is daarom voor Aruba gebaseerd op artikel 43, tweede lid, Statuut (waarborgfunctie Koninkrijk) en niet op artikel 38, tweede lid (consensus). Er vindt overleg plaats over indiening van een nota van wijziging die tot gevolg kan hebben dat er alsnog overeenstemming wordt bereikt met Aruba.</p>■ <i>Openbaar Ministerie</i><ul style="list-style-type: none">• Deze conceptwetswet is in de RMR van 5 december 2008 behandeld en vervolgens aangeboden aan de Raad van State van het Koninkrijk. Op 11 maart 2009 heeft de Raad advies uitgebracht. Het rijkswetvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer.• De AMvRB Rechtspositie Openbaar Ministerie en de AMvRB Kostenverdeling Openbaar Ministerie zijn in voorbereiding. De planning is dat deze regelgeving in het najaar van 2009 in ontwerp gereed is.• Een «driemanschap» (dhr. Goede, PG Piar en dhr. De Wit) heeft een voorstel uitgewerkt voor de inrichting van het OM. Hierover zal op korte termijn moeten worden besloten. Er loopt reeds een verbetertraject binnen het PVNA.■ <i>Politie</i><ul style="list-style-type: none">• Deze conceptwetswet is in de RMR van 13 februari 2009 behandeld en is vervolgens aangeboden aan de Raad van State van het Koninkrijk. Het advies van de Raad is op 29 april 2009 uitgebracht. Het rijkswetvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer.• Er bestaat politiek-bestuurlijke overeenstemming over onderlinge ontwerpregelgeving op het gebied van kwaliteitszorg en over een ambtsinstructie.• De AMvRB waarin de minimale korpssterkte wordt vastgelegd moet nog worden vastgesteld. Dat geldt eveneens voor de kwaliteitscriteria en opleidings- en trainingsvereisten, de regels voor de uitrusting van ambtenaren van politie, het rangstelsel en de politiegegevens. De planning is om dit uiterlijk in december 2009 in ontwerp gereed te hebben.

- De Veiligheidswet BES, met onder meer nadere bepalingen over de politie voor de BES-eilanden, is medio juni 2009 aan de Raad van State aangeboden ter advisering. De Raad van State heeft op 28 augustus 2009 advies uitgebracht. Het streven is om het wetsvoorstel in oktober aan de Tweede Kamer aan te bieden.
- In de Politieke Stuurgroep van 1 oktober 2008 is het «presidium verbetertraject politie» (en de daaronder hangende werkgroepen) de opdracht gegeven te komen tot organisatie en implementatieplannen voor de drie toekomstige korpsen. De eerste resultaten zijn gepresenteerd in de Politieke Stuurgroep van 26 maart jl. Er liggen voor de toekomstige korpsen inmiddels contourennota's. Deze worden momenteel verder uitgewerkt in inrichtingsplannen. In de Politieke Stuurgroep van 26 maart is besloten tot de inrichting van een Personele taskforce en de start van een zogenoemd kwaliteitstraject. De Personele taskforce is gericht op het wegwerken van achterstanden van personeeldossiers en de begeleiding van de transitie van personeel naar het nieuwe bestel. Het kwaliteitstraject is gericht op de vormgeving van de nieuwe organisatie waarbij aandacht voor leiderschap, cultuur en de bedrijfsvoeringsprocessen moet leiden tot kwaliteitsverbetering. Nederland biedt hierbij de ondersteuning aan van ongeveer 15 politiedeskundigen. Deze deskundigen zullen voor ongeveer 3 jaar samen met de Antilliaanse collega's verantwoordelijk zijn voor het kwaliteitstraject. Tot op heden is er echter nog geen invulling gegeven aan het kwaliteitstraject. De werkgroepen Curaçao, Sint Maarten en BES hebben een behoeftestelling voor hun deel van de 15 functionarissen gepresenteerd. De werving van deze functionarissen vindt op dit moment nog plaats. Het streven is de inrichtingsplannen voor de toekomstige korpsen en de gemeenschappelijke voorziening in december gereed te hebben. Hierna moet de daadwerkelijke implementatie en verbetering tot stand worden gebracht. (Brief van de voorzitter van het presidium is bijgevoegd).
- Tijdens de vergadering van de Politieke stuurgroep van 30 september jl. is besloten dat voor de gemeenschappelijke voorziening een afzonderlijke werkgroep van vijf personen in het vierde kwartaal een inrichtingsplan zal vaststellen. Een poging daartoe van de gezamenlijke korpschefs heeft niet het gewenste resultaat opgeleverd.
- Gelet op de geringe voortgang op het gebied van de gemeenschappelijke voorziening politie en de stand van zaken in het verbetertraject van de politiekorpsen¹ heeft de Politieke stuurgroep besloten het huidige Recherchesamenwerkingsteam in ieder geval tot twee jaar na de transitie in stand te houden.
- Daarnaast is er in de samenwerkingsovereenkomst «tot vastlegging van de ingangsdatum van de nieuwe staatkundige status van Curaçao en Sint Maarten» onder punt 6 het volgende afgesproken:
Gelet op de afspraak onder C20 van de Slotverklaring van het bestuurlijk overleg van 2 november 2006 over de verbetering van de politieorganisatie heeft toetsing van de politie door het aangevuld presidium van de Voorbereidings-Ronde Tafelconferentie (V-RTC) prioriteit. Uiterlijk op 1 januari 2010 zijn er volledig uitgewerkte inrichtingsplannen voor de politie van Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba inclusief verbeterplannen die beschrijven hoe de in de inrichtingsplannen opgenomen eindsituatie bereikt kan worden. De verbeterplannen kunnen dienen als plan van aanpak indien de resultaten van de toetsing daar aanleiding toe geeft.

■ Raad voor de rechtshandhaving

- Deze conceptrijswet is in de RMR van 13 februari 2009 behandeld en is vervolgens aangeboden aan de Raad van State van het Koninkrijk. Het rijkswetvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer.
- Over de concept-AMvRB Rechtspositie leden van de Raad voor de rechtshandhaving bestaat overeenstemming. Het concept zal zo spoedig mogelijk aan de Raad van State van het Koninkrijk voor advies worden voorgelegd.
- Voor de implementatie van de Raad voor de rechtshandhaving zijn kwartiermakers aangesteld die inmiddels aan de slag zijn.

■ Statuut en overgangsbepalingen

Het advies van de Raad van State van het Koninkrijk is ontvangen; Het nader rapport is in concept gereed en aangeboden aan de rijksministerraad. Na behandeling in de rijksministerraad begin november zal hetvoorstel zo spoedig mogelijk aan u worden aangeboden.

■ Vreemdelingenketen

- Over de onderlinge regeling Vreemdelingenketen is tijdens de Politieke Stuurgroep van 26 maart jl. overeenstemming bereikt.
- Er wordt thans gewerkt aan een implementatieplan. Hierbij zal zoveel mogelijk worden aangesloten bij de binnen het PVNA lopende verbetertrajecten.

■ Gevangeniswezen (onderlinge regeling)

- Over de onderlinge regeling detentiecapaciteit en bijbehorende toelichting is op 1 oktober 2008 politieke overeenstemming bereikt.

Parlement

Met uitzondering van die betreffende het Statuut, zijn de bovengenoemde ontwerprijswetten inmiddels aan de Tweede Kamer en de overige betrokken parlementen aangeboden.

Risico's

- Er zal gedurende het wetgevingsproces overeenstemming moeten blijven bestaan tussen de betrokken entiteiten.
- Van belang is dat voldoende aandacht en capaciteit wordt ingezet voor de totstandbrenging van de tamelijk omvangrijke uitvoeringsregelgeving waarover net als bij de consensusrijkswetgeving overeenstemming moet bestaan.

Maatregelen

- Er zal voldoende geld en capaciteit moeten worden ingezet voor de implementatie van de wetgeving en het uitvoeren van de verschillende verbetertrajecten.
- Nederland streeft naar goede procedurele afspraken tussen betrokken regeringen en parlementen over de wijze waarop gedurende de gehele goedkeuringsprocedure consensus tussen alle entiteiten bewaard kan blijven. Er zijn afspraken gemaakt met de Voorzitter van de Tweede Kamer en de voorzitter van de commissie NAAZ omtrent de behandeling van het pakket aan wetgeving.
- Het Land Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten zullen zich moeten blijven inspannen om de benodigde verbetertrajecten op het terrein van de rechtshandhaving uit te voeren. In de politieke stuurgroep van 26 maart is besloten dat de Eilandgebieden Curaçao en Sint Maarten zelf deelnemen en lid zijn van de stuurgroep PVNA. Hierdoor komt ook de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de verbetertrajecten voor een belangrijk deel bij de Eilandgebieden zelf te liggen.

¹ De voorzitter van het presidium verbetertraject Politie heeft per brief gerapporteerd over de voortgang in het politietraject. Deze brief is als bijlage opgenomen.

2. OPENBARE FINANCIËN

Doel

Vorbereiding van wet- en regelgeving en de implementatie van de afspraken in de slotverklaring van 2 november 2006 op het terrein van openbare financiën en economie.

Verantwoordelijkheid

Gezamenlijk: Land Nederlandse Antillen, Sint Maarten, Curaçao en Nederland (mede namens de BES-eilanden)

Aandachtsgebieden stand van zaken

- *Schuldsanering en lopende inschrijving*
 - Op 18 mei 2009 is een uitgebreide brief over de schuldsanering naar de Kamer gestuurd (kamerstuk 31 568, nr. 37). Daarin is gemeld dat in toekomstige voortgangsrapportages telkens nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan de voortgang van de schuldsanering en de lopende inschrijving. Dat is gebeurd in de vorige voortgangsrapportage en gebeurt nu opnieuw in bijlage 1 bij dit document.
 - *Sociaal Economische Initiatieven*
 - Alle vijf de Sociaal Economische Initiatieven (SEI's) en bijbehorende implementatieplannen zijn vastgesteld. De uitvoering loopt achter op de oorspronkelijke afgesproken planning, onder andere vanwege de late start. Dit onderwerp is tijdens de voortgangsoverleggen over het samenwerkingsbeleid dit voorjaar nadrukkelijk aan de orde gesteld en er zijn afspraken gemaakt die voor een verbetering van de uitvoering moeten zorgen. Dit heeft ook tot een zichtbaar verbeterde voortgang geleid. Door dit in de voortgangsoverleggen nadrukkelijk aan de orde te stellen is ook uitvoering gegeven aan de Motie Leerdam (Kamerstukken 2008–2009, 31 568, nr. 43) waarin is verzocht het uitvoeren van de SEI projecten onder de aandacht te brengen van de Nederlandse Antillen. Ook in de komende voortgangsoverleggen zal de uitvoering van de SEI projecten nadrukkelijk gevolgd worden.
 - *Consensusrijkswet Financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (toezicht in de nieuwe situatie)*
 - Het advies van de Raad van State van het Koninkrijk is ontvangen; Het voorstel is in augustus aangeboden aan de Tweede Kamer. Momenteel wordt het verslag van de Tweede Kamer afgewacht.
 - *Monetair systeem*
 - Eind 2008 is een politiek akkoord bereikt tussen Curaçao en Sint Maarten over het monetair systeem. Er komt één gezamenlijke centrale bank. Beide toekomstige landen verankeren dit alsmede de overige voor de financiële sector relevante regels inzake toezicht en integriteit in eigen wetgeving (die door de Toetsingsadviescommissie zal worden getoetst). Er is door Curaçao en Sint Maarten nog geen aanvang gemaakt met de uitvoering van dit traject.
 - De president van de BNA heeft onlangs voorgesteld ook voor Curaçao en Sint Maarten de US dollar in te voeren als enige valuta. De bestuurders van deze eilanden zijn van mening dat dit een belangrijke beslissing is waarvan de pro's en contra's zorgvuldig afgewogen moeten worden. Een keuze is nog niet gemaakt.
 - Voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba zal met ingang van de nieuwe status De Nederlandsche Bank verantwoordelijk worden voor het monetair systeem. Als officiële valuta wordt dan de US dollar geïntroduceerd.
- Parlement**
- De ontwerp-consensusrijkswet Financieel toezicht is in augustus 2009 aangeboden aan de parlementen van de betrokken landen.
- Risico's**
- Curaçao moet continu uitvoering blijven geven aan de aanvullende maatregelen bij de begroting 2009 waardoor ze blijft voldoen aan de eisen die door het Cft zijn gesteld.

Maatregelen

- Oorspronkelijk is afgesproken dat de SEI programma's eind 2010 afgerond zouden zijn. Inmiddels is duidelijk dat dit, mede door de late start, niet voor alle projecten haalbaar is. In die gevallen zal een deel van de beleidsdoelen niet gerealiseerd kunnen worden. Dat zou betekenen dat zaken als investeringen in infrastructuur, hervormingen in de sociale zekerheid en verbeteren van de marktwerking op de eilanden onvoldoende tot stand zouden kunnen komen. Besproken wordt met de eilandgebieden Curaçao en SXM (de nieuwe landen) welke herzieningen in de planning nodig zijn om toch de goede startpositie te genereren. Herzieningen zullen als onderdeel van de rapportage aan de RMR worden gepresenteerd.
- Het opzetten van een gezamenlijke centrale bank voor Curaçao en Sint Maarten maakt onderdeel uit van het Slotverklaring en is een voorwaarde voor het verkrijgen van de landstatus.
- Nederland overlegt regelmatig met de eilandgebieden en USONA over manieren om de snelheid van uitvoering van de SEI's te verhogen. Naar aanleiding daarvan heeft USONA haar procedures vereenvoudigd. Verder is het voor de eilanden mogelijk om via het IVB programma extra uitvoeringscapaciteit in te zetten. Ten slotte geeft Nederland adviezen aan de eilandgebieden om de uitvoeringsorganisaties op de eilanden te verbeteren.
- Het opzetten van een gezamenlijke centrale bank voor Curaçao en Sint Maarten is geheel de verantwoordelijkheid van de betreffende entiteiten. Door Nederland is expertise op dit onderwerp aangeboden.

3. TRANSITIE BONAIRE, SINT EUSTATIUS EN SABA

Doel

Realiseren van de status van openbaar lichaam binnen het Nederlandse staatsbestel voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES).

Verantwoordelijkheid

Nederland (en de drie eilanden)

Aandachtsgebieden stand van zaken

Situatie Bonaire

- Het nieuwe BC van Bonaire lijkt afstand te nemen van de afspraken zoals vastgelegd in de slotverklaring van 10/11 oktober 2006. Tijdens haar bezoek aan Bonaire op 28 september 2009 heeft de staatssecretaris van BZK te kennen gegeven dat indien het BC van Bonaire de grondslag voor de gemaakte afspraken ter discussie stelt, men het hele pakket ter discussie stelt, waaronder de sanering van de betalingsachterstanden, de begrotingssteun, het sociaal-economisch initiatief, en extra investeringen in onder andere de gezondheidszorg, onderwijs, veiligheid en jeugd en gezin. Door de opstelling van het BC bestaat er een reëel risico op vertragingen in de voorbereidingen. Daarnaast heeft het BC ervoor gekozen een referendum te houden. De inmiddels door de referendumcommissie geadviseerde vraagstelling zal tot veel onduidelijkheid leiden.

Maatregelen (wetgeving en uitvoering) BES

- Vrijwel alle ministeries hebben inzichtelijk gemaakt welke maatregelen in 2009/2010 worden doorgevoerd. De grootste tranche BES-wetgeving is naar de Tweede Kamer gestuurd. De vragen van de Kamerfracties worden momenteel van antwoorden voorzien.
- BZK heeft een planning opgesteld voor de gefaseerde overdracht van uitvoering van taken van het land Nederlandse Antillen aan Nederland voor wat betreft de BES. Deze overdracht sluit zo veel mogelijk aan op activiteiten die departementen al gepland hebben op de BES in het kader van voor de transitie te nemen maatregelen. De MR heeft de uitgangspunten besproken voor vervroegde overname van de uitvoering van taken van het land Nederlandse Antillen. Overname van de uitvoering zal in een voorkomend geval plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van de betreffende Antilliaanse minister. 10 september jl. is hiertoe de eerste overeenkomst met het land Nederlandse Antillen ondertekend voor wat betreft de beleidsterreinen Volksgezondheid en Jeugd & Gezin.
- De opening van de Regionale Service Centra op Bonaire, Sint Eustatius en Saba en de komst van de commissaris voor de BES sinds 1 januari 2009 hebben tot een forse intensivering van de activiteiten van de verschillende departementen op de BES geleid. Inmiddels hebben alle departementen hun kwartiermakers naar de BES gezonden. De kwartiermakers nemen de uitvoering van de plannen van aanpak van hun departement ter hand. Dit betekent dat zij werkzaamheden verrichten om ervoor te zorgen dat hun departement per transitiedatum voorbereid is om voor de eilanden verantwoordelijk te zijn. Verder zal in overleg met de lokale overheden een aantal prioritaire maatregelen nog gedurende de transitieperiode ten uitvoering worden gebracht. Ook ondersteunen en adviseren de kwartiermakers lokale bestuurders en diensten waar nodig. Met deze toenemende activiteiten wordt de aanwezigheid van Nederland zichtbaar op de eilanden.

Wet openbare lichamen BES, Wet financiën BES, Invoeringswet BES, Aanpassingswet BES en wijziging van de Kieswet

- Het verslag over deze vijf wetsvoorstellen is begin september ontvangen. Momenteel wordt met betrekking tot elk wetsvoorstel gewerkt aan de nota naar aanleiding van het verslag en zo nodig een nota van wijziging. Naar verwachting worden deze twee nota's begin oktober ingediend bij de Tweede Kamer.
- BZK stelt plannen op voor de implementatie van de WolBES en de WfinBES.

Financieel toezicht in de transitieperiode

- Nederland heeft op advies van het Cft toegezegd de betalingsachterstanden van de BES-eilanden uit 2006 en 2007 te zullen saneren tot een bedrag van maximaal Naf 50 miljoen. Er wordt nu samen met Cft en de Auditdienst naar een nieuwe procedure gekeken voor de afwikkeling daarvan, omdat in de praktijk de afhandeling volgens de procedure die geldt voor de achterstanden t/m ultimo 2005 erg moeilijk blijkt te verlopen.

Invoering dollar BES

- Na consultatie van de betrokken partijen (eilandgebieden, commerciële banken, DNB en BNA) begint het definitieve scenario voor de invoering van de dollar gestalte te krijgen. De voorbereidingen voor de invoering van de dollar zullen in het najaar van 2009 beginnen. Het ministerie van Financiën stuurt hiervoor een aparte kwartiermaker naar de BES. Vanaf het moment van overgang naar de nieuwe staatkundige structuur zal de dollar het wettig betaalmiddel zijn op de BES eilanden.

De departementen op de BES

Jeugd en Gezin

De kwartiermaker van Jeugd en Gezin (en Justitie) heeft met alle eilanden een plan vastgesteld voor de preventie en de jeugdzorg. Hierin staat welke methodiek wordt gehanteerd, hoeveel extra mensen voor opvoedingsondersteuning en ambulante hulp erbij komen, en welke voorzieningen er komen voor kinderen die tijdelijk niet thuis kunnen wonen, zoals pleegzorg en gezinshuizen.

De eerste stappen voor de vorming van Centra voor Jeugd en Gezin zijn gezet. Deze zijn per eiland verschillend. Vanaf oktober wordt geworven voor ca. 20 vacatures, zoals ambulante hulpverleners, gedragswetenschappers, jongerenwerkers, gezinsvoogden en medewerkers Voogdijraad. Voor Saba zijn al twee jeugdhulpverleners gevonden, die op 1 januari 2010 starten. Voor de Bovenwinden is een kinder- en jeugdpsychiater gevonden, die op 1 oktober 2009 start. Op Saba zal het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) per begin 2010 operationeel zijn voor publiek. De voorbereidingen van het CJG op Bonaire, die al goed op gang waren, zijn tijdelijke door het nieuwe Bestuurscollege stilgelegd, tot irritatie van de lokale jeugdprofessionals. De kwartiermaker heeft de zaak toch weer opgepakt, in afwachting van verdere staatkundige ontwikkelingen. Eind augustus heeft de adviesgroep voor de Voogdijraad en gezinsvoogdij haar voorstellen besproken. Dit leidt tot een definitief advies in september. Begin oktober vinden op de Bovenwinden voorlichting en intake plaats voor het opvoedingsprogramma Triple P, waaraan alle jeugdprofessionals (ook bv onderwijzend personeel) kunnen deelnemen. De trainingen starten in december. Bonaire volgt een paar maanden later.

OCW

Het ministerie van OCW heeft de eerste stappen gezet in de uitvoering van het verbeterprogramma voor het onderwijs op de BES. Bij 1000 leerlingen van de groepen 6 en 7 van het Funderend Onderwijs en de onderbouw van het Voortgezet Onderwijs zijn in mei-juni lees- en rekentoetsen afgenomen. Op basis van de resultaten van deze toetsen kunnen de leerkrachten inhaaltrajecten opzetten om leerachterstanden in te lopen; daarvoor mogen zij remediërend materiaal aanschaffen. Tevens zijn voor alle drie de scholen voor Voortgezet Onderwijs gratis schoolboeken verstrekt en worden op Saba de 5 schoolbussen vervangen. De scholen voor funderend, speciaal en voortgezet onderwijs zijn ook in staat gesteld ander schoolmateriaal aan te schaffen. Verder kunnen alle scholen medewerkers laten scholen om hun zorgleerlingen beter te begeleiden. In de periode september-oktober 2009 worden audits uitgevoerd bij de 3 VO-scholen op basis waarvan handreikingen kunnen worden gedaan om de schoolbesturen en managementteams te ondersteunen bij hun werkzaamheden. Tevens worden voorbereidingen getroffen om in het komende half jaar te starten met de verbetering van de huisvesting en de infrastructuur. Bij een aantal scholen zijn reeds urgente reparaties uitgevoerd.

VROM

Er worden door het ministerie van VROM nu al vele activiteiten op de BES-eilanden uitgevoerd of staan in de planning voor de korte termijn. Er heeft een inventarisatie van asbest in scholen en rijksgebouwen plaatsgevonden en nog dit jaar zal een volledige inventarisatie van de asbestproblematiek uitgevoerd worden. Daarna zal een plan van aanpak worden opgesteld voor sanering van de asbest. Ook vindt er een inventarisatie van de asbestslachtoffers plaats. Er zijn analyses uitgevoerd naar de externe veiligheid en vergunningverlening van olieterminals en overige inrichtingen. Ook heeft er een analyse van de drinkwatervoorziening plaatsgevonden. Er zal coaching plaatsvinden voor lokale ambtenaren wat betreft handhaving op het gebied van milieu. Er is een afvalstoffenplan opgezet en er wordt gewerkt aan preventief bodembeleid. Tot slot zal er een voorlichtingscampagne voor de bevolking worden opgezet wat betreft asbest, afval, energie en CFK's. Voorts zijn er op Bonaire en Sint Eustatius voorbereidingsbesluiten tot stand gekomen. Er worden op korte termijn bestemmingsplannen opgesteld, te beginnen met Bonaire. VROM heeft inmiddels twee kwartiermakers op Bonaire gestationeerd en één op Sint Eustatius. Verder is WWI in overleg met twee Nederlandse woningcorporaties over activiteiten op en samenwerking met de BES-eilanden op het gebied van sociale woningbouw.

V&W

Binnen het ministerie van V&W is een Projectorganisatie Koninkrijk direct onder de Inspecteur-Generaal ingesteld. De projectorganisatie werkt o.a. aan een versterking van het maritieme bestuur en het toezicht op de schepen. Daarnaast wordt – samen met VROM – gewerkt aan de bouw van een afvalwaterzuiveringsinstallatie en de aanleg van riolering op Bonaire. Tevens worden analyses over de staat van veiligheid van de luchtvaart op de BES uitgevoerd. Wat betreft de luchtvaart is de eerste prioriteit de renovatie van de landingsbaan op de luchthaven van Bonaire.

LNV

Het ministerie van LNV zal, vooruitlopend op de statuswijziging, samen met de eilandsbesturen een beheerplan voor de Exclusieve Economische Zone opzetten. Per 1 september is er vanuit LNV een projectattaché voor de BES-eilanden en Suriname op Bonaire gestationeerd.

VWS

Het ministerie van VWS is momenteel bezig met het uitvoeren van de meest urgente projecten uit het Middellange Termijnplan Huisvesting Zorg, waarbij onder meer veel aandacht uitgaat naar nieuwbouw en vernieuwbouw van de ziekenhuizen/verpleeghuizen/erstelijnsfunctie op de drie eilanden.

In totaal zijn hiervoor 26 projecten voorbereid over de volle breedte van de zorg, variërend van nieuwe ambulances tot de invoering van een (publiekrechtelijke) ziektekostenverzekering voor alle inwoners van de BES-eilanden die wordt uitgevoerd door een BES-zorgkantoor.

Alle inwoners van de BES-eilanden zijn vanaf 2011 van rechtswege verzekerd voor (bijzondere) ziektekosten, waarbij een algemeen aansprakenpakket geldt dat ongeveer gelijk is aan het Nederlandse basispakket.

Ook krijgt elk eiland de beschikking over moderne, goed geëquipeerde ambulances. Daarbij is tevens voorzien in onderhoud en opleiding van het ambulancepersoneel.

Op Saba en Sint Eustatius worden de bestaande ziekenhuizen geprivatiseerd naar Nederlands model waartoe twee nieuwe stichtingen worden opgericht. Bestaande zorgvoorzieningen worden op deze twee eilanden daarbij samengesmeed tot multifunctionele zorgcentra.

Justitie

Door de inzet van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) is het huis van bewaring op Bonaire inmiddels gerenoveerd. Door personeel van de DJI wordt tevens op structurele basis ondersteuning geleverd op Bonaire. Sinds 1 juni is een manager van de Immigratie- en Naturalisatiedienst als kwartiermaker werkzaam op de BES. Zijn werkzaamheden verricht hij in nauwe afstemming met het vanuit het PVNA al lopende traject voor de verbetering van de vreemdelingenketen. Er functioneert inmiddels op Bonaire een toelatingsorganisatie separaat van de politie en er wordt gewerkt met een nieuw registratie- en informatiesysteem. Met Jeugd & Gezin samen heeft Justitie ook een kwartiermaker voor de jeugdportefeuille op de BES. Op Bonaire is, gesteeld op de intenties van het «veiligheidshuisconcept», gestart met zogenoemde casusoverleggen tussen de betrokken instanties. Tot slot is sinds 1 oktober jl. een forensisch adviseur van NFI gestationeerd op Bonaire om de kwaliteit van de technische recherche op de BES-eilanden te vergroten.

Defensie

Defensie is een aangelegenheid van het Koninkrijk. Op dit punt zijn ten aanzien van de BES geen wijzigingen te melden. Vermeldenswaardig is wel de inzet van de Koninklijke marechaussee (Kmar) op de drie eilanden. De Kmar verleent bijstand aan de politie bij de uitvoering van de grensbewaking, het vreemdelingtoezicht, alsmede voor het uitvoeren van de basispolitiezorg op Saba en Sint Eustatius en het ondersteunen van de basispolitiezorg op Bonaire.

Financiën

De Belastingwet BES en de Douane en Accijnswet BES worden op advies van de Raad van State herzien. De aangepaste wetgeving zal deze maand naar de Tweede Kamer gezonden worden.

De Belastingdienst is bezig met de uitvoering van een programma om de belastingachterstanden van het land Nederlandse Antillen weg te werken, ter voorbereiding op de transitie. Hiertoe verlenen zij technische bijstand en hebben zij op alle drie de eilanden belastingkantoren geopend.

Daarnaast verzorgt het ministerie van Financiën opleidingsprogramma's voor het financiële beheer van de eilanden.

SZW

Het ministerie van SZW heeft een kwartiermaker naar Bonaire gezonden en overweegt nog een tweede kwartiermaker voor Saba en Sint Eustatius aan te stellen.

Dit najaar zal de minister van SZW op bestuurlijk niveau de uitwerking en de inrichting van het sociale zekerheidsstelsel en de hoogte van het minimumloon op de BES gaan bespreken.

EZ

Het ministerie van EZ heeft een kwartiermaker benoemd. EZ heeft op basis van het plan van aanpak voor de BES, overleg met betrokken partijen op de eilanden, en gesprekken tussen de minister van EZ en de commissaris voor de BES, een lijst van maatregelen opgesteld die al gedurende de transitie genomen kunnen worden. Dit ter voorbereiding op de definitieve takenoverdracht.

BZK

De verslagen van de Tweede Kamer over de Wet financiën BES, de Wet Openbare Lichamen BES, de Kieswet BES, de Invoeringswet BES en de Aanpassingwet BES zijn begin september ontvangen. Momenteel wordt gewerkt aan de nota naar aanleiding van het verslag en een technische nota van wijziging. Naar verwachting worden deze twee nota's begin oktober ingediend bij de Tweede Kamer. De verwachting is dat het wetsvoorstel Veiligheidswet BES in oktober aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

In voorbereiding op de transitiedatum wordt door BZK gewerkt aan de totstandkoming van het politiekorps BES. Dit gebeurt in een breder kader, namelijk de met Curaçao en Sint Maarten afgesproken verbetering van de politieorganisaties op de Nederlandse Antillen.

Er zal per transitiedatum voor de drie openbare lichamen één politiekorps komen. Dit politiekorps blijft uiteraard onder meer via de gemeenschappelijke voorziening politie samenwerking houden met de korpsen op Curaçao en Sint Maarten. Met ondersteuning van het Nederlandse brandweerkorps Haaglanden wordt door het ministerie van BZK gewerkt aan de verbetering van de brandweerorganisaties op de drie eilanden.

Momenteel vinden voorbereidingen plaats tot het realiseren van een multifunctionele gemeenschappelijke meldkamer voor de BES. Via deze meldkamer kunnen politie, brandweer alsmede gemeenschappelijke diensten bereikt worden. Het streven is deze meldkamer begin 2010 operationeel te hebben.

Vanuit het ministerie van BZK is de Rijksgebouwendienst ingeschakeld als bouwcoördinator voor de verschillende plannen van de departementen op de BES.

De regionale service centra op Bonaire, Saba en Sint Eustatius worden in de loop van dit jaar geheel ingevuld. Inmiddels zijn door de meeste departementen kwartiermakers gestationeerd die de voorbereidingen op locatie treffen voor hun departement.

BuZa

Voor de rol van het ministerie van Buitenlandse Zaken, dat is belast met de buitenlandse betrekkingen, een Koninkrijksaangelegenheid, zal de transitie weinig veranderingen met zich meebrengen. In aanvulling op zijn normale taken, zal het ministerie van Buitenlandse Zaken in de loop van 2010 een liaison officier plaatsen op de BES-eilanden om de BES-eilanden te begeleiden bij de contacten met vreemde mogendheden.

Parlement

Bovengenoemde wetsontwerpen zijn aan de Staten-Generaal aangeboden. De Belastingwet Bes zal nog deze maand aan uw Kamer worden aangeboden.

Risico's

- Het grootste risico betreft de politieke (in)stabiliteit op de eilanden; met name de politieke ontwikkelingen op Bonaire (derde Bestuurscollege in vijf maanden en het aanstaande referendum).

Maatregelen

- Het saneren van de betalingsachterstanden van Bonaire wordt opgeschort tot het moment dat het BC van Bonaire laat weten de slotverklaring van 2006 en de daaropvolgende bestuurlijke akkoorden en afspraken volledig te erkennen, en aan de uitvoering ervan zijn medewerking te verlenen.
- De invoering van de nieuwe status gebeurt in fases. De hiertoe te nemen beleidsmaatregelen vinden plaats in overleg met de bestuurders van de BES-eilanden en worden, mede onder begeleiding van de commissaris voor de BES, door de verantwoordelijke vakdepartementen nader uitgewerkt.

4. OPBOUW LAND SINT MAARTEN

Doel

Realisering status van Land binnen het koninkrijk voor Sint Maarten.

Verantwoordelijkheid

Sint Maarten

Aandachtsgebieden stand van zaken

Wetgeving

- Tijdens de Politieke Stuurgroep van 26 november 2008 is afgesproken dat de resterende (nog niet getoetste/aangepaste) ontwerp-wetgeving zo spoedig mogelijk (alsnog/nogmaals) wordt getoetst. De voorstellen voor de Staatsregeling en de organieke wetten zullen verder via de van toepassing zijnde procedures worden behandeld.
- De Toetsingsadviescommissie heeft echter haar werkzaamheden moeten aanhouden vanwege het uitblijven van de aan Curaçao en Sint Maarten gevraagde ontwerpen van wetgeving die nog getoetst moeten worden. De Toetsingsadviescommissie heeft besloten dat de commissie niet eerder bijeenkomt dan nadat zij alle benodigde en afgesproken ontwerpen formeel heeft ontvangen. Hierdoor loopt het toetsingsproces vertraging op.

De resultaten van de implementatiefase zullen tijdens de slot-RTC worden getoetst. Daar aan voorafgaand vindt toetsing van de overheidsapparaten plaats.

■ *Organisatie en formatie*

- De Organisatienota is door het Bestuurscollege en de Eilandsraad vastgesteld. De ontwerp-landsverordening Vaststelling organisatie Land Sint Maarten is behandeld in de Vaste Raadscommissie voor Constitutionele Zaken van de eilandsraad. Het Migratieplan/sociaal statuut is in afronding.
- Een convenant ten aanzien van een Sociaal Statuut tussen het Land en Sint Maarten moest in eerste instantie uiterlijk eind januari 2009 zijn vastgesteld.
- Voor begin april 2009 zouden alle ambtenaren een voorstel moeten krijgen over hun toekomstige plaatsing. Aangezien er onvoldoende zicht was op de rechtsposities is aangegeven dat het voorstel tot oktober 2009 zal worden uitgesteld. Dit heeft ook consequenties voor de planning voor overdracht van taken aan Sint Maarten (decentralisatie), zoals die was afgesproken tijdens het bestuurlijk overleg op 24 november 2008 tussen Curaçao, Sint Maarten en het Land.
- Sint Maarten heeft flinke inspanningen gepleegd om de organisatie van het nieuwe land op te bouwen en alle betrokkenen over de voortgang hiervan te informeren. Het is echter niet waarschijnlijk dat Sint Maarten op de transitiedatum alle vereiste instellingen om als land te kunnen functioneren gereed heeft.
- Naast de inrichting van het nieuwe politieke stelsel voor Sint Maarten, de bestuurlijke organisatie, besteedt Sint Maarten expliciet veel aandacht aan borging van integriteit in bestuur en in verbetering van de justitiële keten.

Parlement

De opbouw van het land Sint Maarten is de verantwoordelijkheid van Sint Maarten, met uitzondering van de diverse rijkswetten zal regelgeving door de eilandsraad van Sint Maarten worden vastgesteld. Een aantal regelingen dient door de Rijksministerraad te worden goedgekeurd.

Risico's

- De ontwerpfase is bijna afgerond, en er is gestart met de implementatiefase. Belangrijkste risico in deze fase is dat de implementatie van de wetgeving en van de plannen met betrekking tot het overheidsapparaat meer tijd in beslag neemt dan nu is voorzien. Het aanhouden van de werkzaamheden van de Toetsingsadviescommissie onderstreept dit risico.
- Zowel de opbouw van de nieuwe bestuurlijke organisatie van het nieuw te vormen land Sint Maarten, alsmede de uitvoering van alle taken en bevoegdheden die Sint Maarten in de nieuwe staatkundige structuur moet uitvoeren, vragen om aanzienlijke inzet van menskracht. Omdat op Sint Maarten, anders dan op Curaçao, nog veel moet worden opgebouwd, zal het niet eenvoudig zijn voldoende mensen te vinden (posities ingevuld te krijgen) om alle taken op adequate wijze uit te voeren. Voorts moeten veel instellingen nog van de grond af worden opgebouwd.
- Eind april 2009 hadden St. Maarten en Curaçao een overzicht moeten aanleveren aan het aangevulde presidium van de V-RTC met taken die de aankomende landen in de nieuwe staatkundige structuur zelfstandig, in onderlinge samenwerking, in samenwerking met, of door andere (ei)landen in het Koninkrijk willen uitvoeren. Tot op heden is dit overzicht nog niet van Sint Maarten ontvangen. Sint Maarten heeft behoefte aan samenwerking met Curaçao. Curaçao en Sint Maarten zijn nog in overleg over de vormgeving hiervan. Voorstellen in dit kader zijn nog niet rond. Hierdoor ontstaat vertraging in de implementatiefase zoals bedoeld in de Slotverklaring van de start-RTC van 26 november 2005.
- De overname van taken van het land Nederlandse Antillen door Sint Maarten loopt verdere vertraging op als de opbouw van de organisatie en de formatie meer tijd in beslag neemt dan voorzien.

Maatregelen

- Het is aan Sint Maarten om zodanige maatregelen te treffen dat wordt voldaan aan de afgesproken criteria. Onder andere via het samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht draagt Nederland bij aan organisatorische maatregelen die nodig zijn om de nieuwe status van land goed in te kunnen vullen.
- Nederland zal blijven vasthouden aan de afspraken die eerder in het proces zijn gemaakt over de toetsing van het overheidsapparaat en de voorstellen die uitgewerkt moeten worden tijdens de implementatiefase. Sint Maarten zal eerst met het overzicht betreffende de toekomstige taakuitvoering moeten komen, alvorens tot de toetsing als bedoeld in Slotverklaring van de start-RTC van 26 november 2005 kan worden overgegaan. De samenhang met de ontmanteling van het Land is hierbij een aandachtspunt.
- Tijdens de Politieke Stuurgroep van 30 september zijn afspraken gemaakt over de aanpak voor die taken waarvan uit de toetsing blijkt dat de aanstaande landen deze nog onvoldoende kunnen uitvoeren op het moment van transitie. Deze aanpak is in een AMvRB vastgelegd.

5. OPBOUW LAND CURAÇAO

Doel	Realisering status van Land binnen het Koninkrijk voor Curaçao.
Verantwoordelijkheid	Curaçao
Aandachtsgebieden stand van zaken	<ul style="list-style-type: none">■ <i>Wetgeving</i><ul style="list-style-type: none">• Tijdens de Politieke Stuurgroep van 26 november 2008 is afgesproken dat de resterende (nog niet getoetste/aangepaste) ontwerpwetgeving zo spoedig mogelijk (alsnog/nogmaals) wordt getoetst. De voorstellen voor de Staatsregeling en de organieke wetten zullen verder via de van toepassing zijnde procedures worden behandeld.• De Toetsingsadviescommissie heeft haar werkzaamheden moeten aanhouden vanwege het uitblijven van de aan Curaçao en Sint Maarten gevraagde ontwerpen van wetgeving die nog getoetst moeten worden. De Toetsingsadviescommissie heeft besloten dat de commissie niet eerder bijeenkomt dan nadat zij alle benodigde en afgesproken ontwerpen formeel heeft ontvangen. Hierdoor loopt het toetsingsproces vertraging op.• De resultaten van de implementatiefase zullen tijdens de slot-RTC worden getoetst. Daar aan voorafgaand vindt toetsing van de overheidsapparaten plaats door het aangevulde presidium van de V-RTC.■ <i>Inrichting ambtelijke organisatie</i><ul style="list-style-type: none">• Er is een eerste blauwdruk van de NBO (Nieuwe Bestuurlijke Organisatie) opgesteld; deze is wel door het Bestuurscollege, maar nog niet door de Eilandsraad vastgesteld. Dat zal plaatsvinden samen met de verordening Nieuwe bestuurlijke organisatie.• Een convenant ten aanzien van een Sociaal Statuut tussen het Land en Curaçao is eind januari 2009 vastgesteld, maar er is nog geen overeenstemming met de bonden. De besprekingen hierover vinden nog plaats in het Georganiseerd overleg van de vakbonden.• Voor begin april 2009 hadden alle ambtenaren een voorstel moeten krijgen over hun toekomstige plaatsing. Aangezien er onvoldoende zicht is op de rechtsposities is het voorstel tot oktober uitgesteld. Dit heeft directe consequenties voor de planning voor overdracht van taken aan Curaçao, zoals die was afgesproken tijdens het bestuurlijk overleg op 24 november 2008 tussen Curaçao, Sint Maarten en de Nederlandse Antillen.
Parlement	<ul style="list-style-type: none">• De opbouw van het land Curaçao is de verantwoordelijkheid van Curaçao. Met uitzondering van de diverse rijkswetten zal regelgeving door de eilandsraad van Curaçao worden vastgesteld. Een aantal regelingen dient door de Rijksministerraad te worden goedgekeurd.
Risico	<ul style="list-style-type: none">• De ontwerpfase is bijna afgerond en er is gestart met de implementatiefase. Belangrijkste risico in deze fase is dat de implementatie van de wetgeving en het uitwerken van de plannen met betrekking tot het overheidsapparaat meer tijd in beslag neemt dan nu is voorzien.• Een te grote druk op dit proces brengt het risico met zich mee dat bestaande structuren teveel gekopieerd worden en dat de nu voorliggende kans om een efficiencyverbeteringslag te maken, verloren gaat.• Eind april 2009 hadden Curaçao en St. Maarten een overzicht moeten aanleveren aan het aangevulde presidium van de V-RTC met taken die de aankomende landen in de nieuwe staatkundige structuur zelfstandig, in onderlinge samenwerking, in samenwerking met, of door andere (ei)landen in het Koninkrijk willen uitvoeren. Begin juni zijn nog niet alle overzichten ontvangen. Besloten is om de bijeenkomst van het aangevulde presidium van de V-RTC die stond gepland voor 16 en 17 juni geen doorgang te laten vinden. Hierdoor ontstaat vertraging in de implementatiefase zoals bedoeld in de Slotverklaring van de start-RTC van 26 november 2005.
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• Het is aan Curaçao om zodanige maatregelen te treffen dat wordt voldaan aan de afgesproken criteria. Onder andere via het samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht draagt Nederland bij aan organisatorische maatregelen die nodig zijn om de nieuwe status van land goed in te kunnen vullen.• Nederland zal blijven vasthouden aan de afspraken die eerder in het proces zijn gemaakt over de toetsing van het overheidsapparaat en de voorstellen die uitgewerkt moeten worden tijdens de implementatiefase. Curaçao heeft inmiddels een gedeelte hiervan aangeleverd, maar nog niet alles. Pas als alles is aangeleverd zal tot de toetsing als bedoeld in Slotverklaring van de start-RTC van 26 november 2005 kunnen worden overgegaan. De samenhang met de ontmanteling van het Land is hierbij een aandachtspunt.

6. ONTMANTELING LAND NEDERLANDSE ANTILLEN

Doel	Ontmanteling Land Nederlandse Antillen.
Verantwoordelijkheid	Het Land Nederlandse Antillen is verantwoordelijk voor de ontmanteling. Nederland heeft in haar rol als rechtsopvolger van het Land ten behoeve van de BES belang bij een adequate overgang van rechten en plichten.
Aandachtsgebieden stand van zaken	<ul style="list-style-type: none">• De start van de gefaseerde taakoverdracht aan Curaçao en Sint Maarten loopt flinke vertraging op. In eerste instantie zou de eerste overdracht van taken in juli 2009 van start gaan. Dit is vervolgens uitgesteld naar oktober 2009. Nu ook oktober 2009 niet wordt gehaald hebben het land Nederlandse Antillen, Curaçao en St. Maarten afgesproken dat de overdracht van taken in januari 2010 zal aanvangen. Belangrijkste redenen voor deze vertraging zijn het uitblijven van vaststelling van de rechtsposities van de ambtenaren en het uitblijven van de vaststelling van de nieuwe bestuurlijke organisatie van Curaçao. Het Land Nederlandse Antillen wil tot op heden het protocol voor de overgang naar Nederland van landsambtenaren die werkzaam en woonachtig zijn op de BES-eilanden niet tekenen.• Nederland – het ministerie van VWS – heeft als eerste in september uitvoering van taken van het land Nederlandse Antillen ten behoeve van de BES overgenomen. Hiertoe is een onderlinge regeling als bedoeld in artikel 38, eerste lid van het Statuut ondertekend met de verantwoordelijke Antilliaanse minister. Andere ministeries zijn ook onderlinge regeling aan het voorbereiden opdat de komende maanden de uitvoering van taken van het land Nederlandse Antillen al voor transitie kunnen worden overgenomen. Hierbij is steeds het uitgangspunt dat Nederland de uitvoering op zich neemt en dat de formele verantwoordelijkheid bij het land Nederlandse Antillen blijft.
Parlement	Geen bijzonderheden
Risico	<ul style="list-style-type: none">• De overgang van personeel naar de nieuwe landen en naar Nederland lijkt de belangrijkste vertragende factor te zijn als het gaat om de ontmanteling van de Nederlandse Antillen. Dit blijkt ook uit de meest recente bestuurlijke afspraak tussen het land, Curaçao en Sint Maarten, waaruit blijkt dat taken die in januari naar Curaçao en Sint Maarten worden overgedragen nog niet gevolgd zullen worden door het personeel dat dan nog in dienst van het land Nederlandse Antillen is, en voor de uitvoering van de desbetreffende taken ter beschikking wordt gesteld aan de nieuwe landen. Het uitblijven van duidelijkheid bij het personeel over hun overgang naar de nieuwe landen en naar Nederland is een risico voor het proces.
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• Nederland zal de komende maanden blijven werken aan de overname van taken ten behoeve van de BES-eilanden.• Indien het land Nederlandse Antillen blijft weigeren het voorbereide protocol voor de overgang van landsambtenaren naar Nederland te ondertekenen, dan zal Nederland de betreffende landsambtenaren (woonachtig en werkzaam op de BES) zelf rechtstreeks benaderen, verzoeken om informatie over hun rechtspositie en een aanbieding doen voor indienstneming als Rijksambtenaar BES per transitiedatum.• Het is van belang dat de nieuwe te vormen landen een reële planning maken voor taakovername en de condities voor de overgang van personeel en financiële middelen. Een eerste stap in deze richting is gezet met de geplande aanstelling van kwartiermakers bij de nieuwe landen en afbouwmanagers bij het land Nederlandse Antillen.

7. ONDERSTEUNING GEZAGHEBBERS

Doel	Gedurende het staatkundig veranderingsproces is het belangrijk dat de gezaghebbers van de vijf eilandgebieden hun (toezichhoudende) taken goed blijven uitoefenen. De gezaghebbers krijgen hierbij ondersteuning vanuit Nederland.
Verantwoordelijkheid	Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen
Aandachtsgebieden stand van zaken	<ul style="list-style-type: none">• Momenteel worden de gezaghebbers van Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba ondersteund door in totaal zes technische bijstanders. Het gaat om ondersteuning op de terreinen juridische zaken, vreemdelingen- en paspoortzaken, politiezaken, corporate governance en ruimtelijke ordening, natuur en milieu;• Curaçao had meer tijd nodig om te komen tot besluitvorming over de inzet van technische bijstanders. In juni starten 4 technische bijstanders bij het kabinet van de gezaghebber op Curaçao. Zij worden ingezet op de gebieden vreemdelingenzaken, politiezaken en algemeen juridische zaken;• In april 2009 is het eerste evaluatierapport ontvangen over de resultaten van dit project (exclusief Curaçao). De belangrijkste conclusie van het rapport is dat de gezaghebbers zeer positief zijn over de ondersteuning. Het vermogen van de gezaghebbers om ook tijdens de transitiefase van het staatkundig proces hun toezichhoudende taken uit te oefenen, is hierdoor gegroeid.

- Naast de bestaande inzet aan technische bijstanders, hebben de gezaghebbers van Bonaire, Sint Eustatius en Saba verzocht om extra ondersteuning. Voor wat betreft Sint Eustatius en Saba gaat het om ondersteuning (1 fte) op het gebied van ruimtelijke ordening, natuur en milieu. Bonaire wenst ondersteuning (1 fte) op het gebied van good governance en algemeen juridische zaken. Half september 2009 begonnen met de werving van kandidaten voor deze functies.

Parlement	Geen bijzonderheden
Risico	Geen bijzonderheden
Maatregelen	Geen bijzonderheden

8. ARUBA

Doel	Aruba werkt mee met de totstandkoming van de nieuwe status van de Antilliaanse eilanden.
Verantwoordelijkheid	Aruba
Aandachtsgebieden stand van zaken	<ul style="list-style-type: none">• Het voorstel van rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie is inmiddels ingediend bij de Tweede Kamer. Tot en met het moment van besluitvorming over indiening van het voorstel in de RMR kon over de inhoud van het voorstel geen overeenstemming worden bereikt met Aruba. Het voorstel is daarom voor Aruba gebaseerd op artikel 43, tweede lid, Statuut (waarborgfunctie Koninkrijk) en niet op artikel 38, tweede lid (consensus). Er is een nota van wijziging die tot gevolg zou kunnen hebben dat er alsnog overeenstemming wordt bereikt met Aruba.
Parlement	Geen bijzonderheden
Risico's	<ul style="list-style-type: none">• Op Aruba zal binnenkort een nieuwe regering aantreden. Nederland heeft nog geen afspraken kunnen maken over aansluiting van Aruba bij het staatkundig proces. De verkiezingen, die op 25 september op Aruba plaatsvonden, zijn gewonnen door de AVP. Deze partij heeft vóór de verkiezingen de wens geuit tot een betere relatie met Nederland te komen. Dit kan een positieve invloed hebben.
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• Met Aruba wordt voortdurend gesproken. Aruba wordt daarnaast steeds uitgenodigd voor de politieke stuurgroep en voor de vergaderingen van de projectgroep Rechtspleging, Rechtshandhaving en Constitutionele zaken. De afgelopen maanden neemt Aruba actiever deel aan de ambtelijke voorbereidingen, met name op het terrein van de rechtshandhaving. Aruba zal worden betrokken bij de uitvoering van de toetsing van het overheidsapparaat door het presidium van de V-RTC zoals afgesproken in de RTC van 15 december 2008.